Apteekkariliiton vuosi 2011

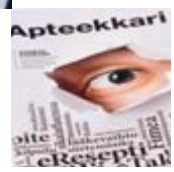

Apteekkariliitto
Apotekareförbundet

Sisältö:

Uudistusten valmistelua 3
Uusia avauksia 4
Ammattiapteekkistrategia 6
eResepti eteni rivakasti. 8
Vuoden varrelta 10
Apteekkijärjestelmä. 14
Apteekkariliiton yhtiöt 16
Hallitus ja asiantuntijat 18

Apteekkariliitto

kehittää eettisesti ja ammatillisesti korkeatasoista apteekkitoimintaa osana terveydenhuoltoa ja tuottaa jäsenilleen apteekkiliikkeen harjoittamista tukevia palveluita.

Uudistusten valmistelua

Uusi hallitus lupasi turvata kansalaisille lääkkeiden hyvän saatavuuden ja ammatillisesti toimivan lääkejakelun.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi tammikuussa yhdessä alan toimijoiden kanssa valmistelemansa lääkepoliittiset linjaukset vuoteen 2020. Linjauksissa lääkehuolto ja apteekit nivottiin entistä kiinteämmäksi osaksi sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää. Apteekit mainittiin useiden toimenpiteiden toteuttamisen vastuutahoina. Lähiajan lääkepolitiikan keskeisiksi tavoitteiksi asetettiin tehokas, turvallinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellinen lääkkeiden käyttö.

LISÄÄ PALVELUITA

Helmikuun alussa voimaan tulleet lääkelain muutokset mahdollistivat apteekeille itsehoitolääkkeiden myynnin myös apteekin verkkopalvelun kautta ja palvelupisteiden perustamisen haja-asutusalueille, joilla ei ole toimintaedellytyksiä apteekille tai sivuapteekille.

Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmä sai työnsä valmiiksi ja julkisti loppuraporttinsa maaliskuussa. Työryhmän raportti sisälsi liki 30 ehdotusta, jotka koskivat muun muassa lääketaksan ja apteekkimaksun uudistamista, apteekkiverkoston kehittämistä ja apteekin uusien palveluiden tuottamisedellytysten turvaamista.

UUSI HALLITUSOHJELMA

Eduskuntavaalit olivat huhtikuussa. Vaalien jälkeen käytyjen pitkien ja vaikeiden hallitusneuvottelujen jälkeen maahan muodostettiin lopulta pääministeri **Jyrki Kataisen** kuuden puolueen sateenkaarihallitus.

Uusi hallitus sitoutui lääkepoliittisiin linjauksiin. Hallitusohjelmaan kirjattiin, että vaalikaudella lääkehuollon keskeinen tavoite on mahdollistaa tehokas, turvallinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellinen lääkehoito kaikille sitä tarvitseville. Kansalaisille luvattiin turvata hyvä lääkkeiden saatavuus kaikissa olosuhteissa sekä ammatillisesti toimiva lääkkeiden jakelu. Lääkeasioista vastaavaksi ministeriksi valittu **Paula Risikko** vahvisti tämän tarkoittavan myös sitä, että itsehoitolääkkeet pysyvät vain apteekkien myynnissä.

Hallitusohjelmassa todettiin, että lääkekorvausmenoja leikataan niin, että säästö valtiontalouteen on 113 miljoonaa euroa vuoteen 2015 mennessä. Syksyn kehysriihessä hallitus päätti, että lääkekorvaussäästöt toteutetaan jo vuoden 2013 alusta lukien.

Hallitusneuvottelujen venyminen vaikeutti Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän esitysten toteuttamisen aloittamista. Vasta lokakuussa sosiaali- ja terveysministeriö pyysi Fimeaa työstämään työryhmän ehdotukset hallituksen esityksen muotoon ja uudistamaan lääketaksaa ja apteekkimaksua.

KUSTANNUSTEN KASVU KURIIN

Lokakuun lopulla sosiaali- ja terveysministeriö asetti Lääkekorvaustyöryhmän uudistamaan lääkekorvausjärjestelmää siten, että korvauksista hyötyvät erityisesti paljon lääkkeitä käyttävät ja niin, etteivät kustannukset muodostu pienituloisille esteeksi tarpeelliselle lääkehoidolle. Työryhmän kiireellisimpänä tehtävänä oli tehdä ehdotus, miten hallitusohjelmaan kirjattu lääkekorvausmenojen säästö toteutetaan.

Lääkevaihto ja lääkkeiden viitehintajärjestelmä hillitsivät edelleen tehokkaasti lääkekustannusten kasvua. Apteekkien lääkemyynti kääntyi vajaan prosentin kasvuun kahden peräkkäisen laskuvuoden jälkeen. Liikevoitto kuitenkin kutistui keskimäärin liki viidellä prosentilla, sillä kustannukset kasvoivat. Apteekkikohtaiset erot jatkoivat kasvuaan.

Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän puheenjohtaja, Fimean ylijohtaja Sinikka Rajaniemi luovutti työryhmän raportin sosiaali- ja terveysministeri Juha Rehulalle maaliskuussa.

Uusia avauksia

Apteekkariliitto teki ehdotukset lääketaksan ja apteekkimaksun uudistamisesta ja tehosti taloushallintoaan.

Apteekkariliitto oli mukana maaliskuussa raporttinsa julkistaneen Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän työssä. Työryhmä teki apteekkitoiminnan kehittämiseksi kolmisenkymmentä ehdotusta, jotka olivat liiton ja apteekkien näkökulmasta pääosin myönteisiä.

Apteekkien kannalta tärkeimpiin uudistuksiin, kuten lääketaksaan ja apteekkimaksuun, työryhmä ei kuitenkaan löytänyt ratkaisua. Tämä johtui siitä, että uudistusten tuli olla valtiontalouden näkökulmasta kustannusneutraaleja.

Apteekkariliitto varautui eduskuntavaaleihin informoimalla kansanedustajaehdokkaita yhdessä apteekkariyhdistysten kanssa. Ehdokkaiden tapaamisia järjestettiin useilla paikkakunnilla. Suullisen viestinnän tueksi tuotettiin Apteekkiasiaa päättäjille -esite.

Apteekkariliitto julkisti lääketaksan uudistamismallinsa Apteekkaripäivillä huhtikuussa. Liitto esitti, että reseptilääkkeen toimitusmaksua korotettaisiin 0,39 eurosta 0,92 euroon, ja että maksu sidottaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon hintaindeksiin. Samalla lääketaksataulukon rajat pyöristettäisiin tasaeuroihin. Liitto ehdotti, että välttämättömän uudistuksen rahoitukseen käytettäisiin pieni osa lääkkeiden viitehintajärjestelmän aikaansaamista säästöistä.

Apteekkariliitto esitti myös apteekkimaksun uudistamista siten, että maksu perittäisiin erikseen pääapteekilta ja sivuapteekeilta silloin, kun niiden yhteenlaskettu liikevaihto jää alle 3,5 miljoonan euron. Uudistus kannustaisi ylläpitämään pieniä sivuapteekkeja syrjäseuduilla.

Apteekkariliiton taloushallintoa tehostettiin keskittämällä toimintoja konsernitasolla. Liittoon perustettiin talous- ja hallinto-osasto, jonka tehtäviin kuuluvat apteekkitalouden seuranta ja analysointi, konsernin talous ja hallinto sekä liiton ja piiriyhdistysten järjestöasiat. Uudistuksen tavoitteena oli varmistaa, että liitto ja liiton yhtiöt toimivat tehokkaan konsernin tavoin. Uudistuksella myös vahvistettiin liiton yhtiöiden omistajaohjausta.

Apteekkariliiton syyskokouksessa marraskuussa liiton ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin apteekkari **Marja Ritala** ja toiseksi varapuheenjohtajaksi apteekkari **Risto Kanerva**. Liiton puheenjohtajana toimi apteekkari **Riitta Andersin**.

poimintoja:

SALKO-TIETOKANTA VALMISTUI. Apteekkariliiton tuottama ja ylläpitämä tietokanta helpottaa lääkityskokonaisuuksia koskevan tiedon keräämistä ja esittää sen visuaalisesti ja havainnollisesti. Salko on tarkoitettu lääkehoidon kokonaisarvioinnin ja lääkitysten tarkistusten apuvälineeksi apteekeille ja lääkäreille.

VARMISTA VALINTASI -TEEMAN avulla Apteekkariliitto kampanjoi itsehoitolääkkeiden oikean ja turvallisen käytön edistämiseksi. Vuoden aikana liiton jäsenapteekeissa toteutettiin kipua, allergiaa, vatsaa, ihonhoitoa ja flunssaa käsittelevät kampanjat. Liitto tuotti apteekeille kampanjamateriaalin herättelemään asiakkaita kysymään ja kannustamaan farmaseutteja ja proviisoreita opastamaan asiakkaita itsehoitolääkkeiden valinnassa ja käytössä.

← Apteekkariliiton syyskokouksessa liiton ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin apteekkari Marja Ritala (oik.) ja toiseksi varapuheenjohtajaksi apteekkari Risto Kanerva. Liiton puheenjohtajana toimi apteekkari Riitta Andersin.

SILMU ELI SÄHKÖINEN ILMOITUSPALVELU monipuolistui niin, että lääkeyritykset voivat liittää valmisteidensa tuotetietoihin myös tuotekuvia ja pakkausselostetietoja käytettäväksi esimerkiksi apteekkien verkkopalveluissa. Silmulla lääkeyritykset voivat tehdä sähköisesti ilmoituksia lääkevalmisteiden tiedostoon tulevista uusista tuotteista, valmiste- ja hintamuutoksista sekä lääkkeiden markkinoilta poistumisesta. Sen avulla voi lähettää myös lääkkeitä koskevia tiedotteita julkaistavaksi Apteekkariliiton Salkku-ekstranetissä. Silmua käyttävät jo kymmenet lääkeyritykset.

KANSANTERVEYSOHJELMILLA (astma, diabetes ja sydän) edistetään yleisimpien kansansairauksiemme ehkäisyä ja hoitoa yhteistyössä muun terveydenhuollon kanssa. Apteekkariliiton käynnistämien ohjelmien toteuttamisesta paikkakunnillaan vastaavat apteekeissa toimivat yhdyshenkilöt. Vuoden lopussa apteekeissa työskenteli yhteensä 669 diabetesyhdyshenkilöä, 701 astmayhdyshenkilöä ja 631 sydänyhdyshenkilöä. Apteekkien diabetesohjelma täytti 10 vuotta.

tavoitteemme

1. Turvataan koko maan kattavan apteekkiverkoston toimintaedellytykset, jotta suomalaiset saavat lääkkeensä myös tulevaisuudessa turvallisesti kaikkialla Suomessa.

2. Järjestetään itsehoitolääkkeiden jakelu jatkossakin vain apteekeista, jotta potilasturvallisuus ja lääkkeiden maankattava saatavuus säilyvät hyvinä.

3. Säilytetään apteekkipalveluiden korkea taso huolehtimalla siitä, että apteekkien talouden perusta on riittävän vahva. Tämä edellyttää lääketaksan muuttamista siten, että apteekin tulonmuodostus perustuu jatkossa nykyistä enemmän palvelusta saatavaan kiinteään korvaukseen ja vähemmän lääkkeen tukkuhintaan.

4. Parannetaan apteekkien uusien palveluiden, kuten lääkehoidon kokonaisarvioinnin ja lääkkeiden koneellisen annosjakelun, saatavuutta asiakkaille.

Apteekkariliiton Ammattiapteekki-strategia päivitettiin vastaamaan apteekkitoiminnan haasteita.

Strategia vastaa haasteisiin

Ammattiapteekkistrategia 2012–2020 ohjaa suomalaisen apteekkitoiminnan kehittämistä tulevina vuosina. Se auttaa myös yksittäisiä apteekkeja niiden omien strategioiden laatimisessa ja raamittaa Apteekkariliiton toiminnan painoalueita tulevina vuosina. Ammattiapteekkistrategia tukee sosiaali- ja terveysministeriön tammikuussa 2011 julkaisemia lääkepoliittisia linjauksia (Lääkepolitiikka 2020).

Päivitetyn strategian ydin voidaan tiivistää kahteen päätavoitteeseen: asiakaskeskeisyyteen ja yhteistyöhön muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Näihin tavoitteisiin pääseminen edellyttää jatkuvaa palvelujen kehittämistä ja apteekkien rahoitusmallin uudistamista sellaiseksi, että se tukee yhteistyön toteutumista.

Strategisten linjausten mukaan jokaisen kansalaisen lähellä on apteekki, joka tuottaa hänen tarpeitaan vastaavaa, laadukasta lääkehuollon palvelua. Apteekkien tavoitteena on potilasturvallisuuden varmistaminen, ja apteekit tukevat hoidon onnistumista ja terveyden edistämistä. Apteekkien uudet palvelut ja tiivistyvä yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa parantavat lääkitysturvallisuutta.

Strategian mukaan uusien toimintatapojen kehittämiseen tulee luoda rakenteet, ja lainsäädäntöä on muokattava sellaiseksi, että se mahdollistaa apteekkien osaamisen hyödyntämisen terveydenhuollossa nykyistä laajemmin. Apteekit ovat lunastaneet asiakkaiden luottamuksen, eikä siitä pidä jatkossakaan tinkiä.

Ammattiapteekkistrategia 2012–2020 valmisteltiin liiton työryhmässä, ja liiton jäsenet osallistuivat laajasti sen valmisteluun. Ammattiapteekkistrategia hyväksyttiin yksimielisesti liiton syyskokouksessa marraskuussa.

ammattiapteekin arvot:

- Asiakkaiden hyvä palvelu: saavutettavuus, kattavuus, tasa-arvoisuus, laatu ja ammattietiikka.
- Henkilöstön ammatti-taito ja osaaminen.
- Perustehtävän kustannustehokas hoitaminen ja kehittäminen.
- Riippumatto-muus ja luotettavuus yhteiskunnallisena toimijana.

missio:

APTEEKKI OSANA TERVEYDEN-HUOLTOA huolehtii turvallisesta, tehokkaasta, taloudellisesta ja korkeatasoisesta lääkejakelusta sekä tarjoaa lääkkeisiin liittyvää ja terveyttä edistävää tietoa ja palveluita. Tavoitteena on turvata kansalaisille lääkkeiden saatavuus sekä tukea lääkehoitojen onnistumista ja asiakkaan voimaantumista terveytensä hoitamisessa.

visio vuoteen 2020:

1 **SUOMALAISET APTEEKIT** tarjoavat maailman parhaita lääkehuollon palveluja asiakkailleen.

2 **APTEEKIT TOIMIVAT** saumattomasti osana sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää. Niillä on tunnustettu vastuu lääkehoitojen ohjauksessa ja hoidon onnistumisen varmistamisessa.

3 **APTEEKIT AUTTAVAT** asiakkaitaan ottamaan vastuuta oman terveytensä edistämisestä ja ylläpitämisestä. Apteekkien toiminnan tuloksena asiakkaiden hyvinvointi lisääntyy ja lääkehoitojen onnistuminen paranee.

4 **APTEEKIT VASTAAVAT** lääkehoitojen kehittymisen tuomiin haasteisiin.

5 **APTEEKKIPALVELUT OVAT** helposti saavutettavissa, ja palvelut ovat saatavilla asiakkaan itse valitsemasta apteekista. Nykyinen apteekkijärjestelmä säilyy, koska se pystyy kehittymään ammatillisesti ja taloudellisesti sekä vastaamaan muuttuviin asiakastarpeisiin.

Sähköinen lääkemääräys eli eResepti levisi apteekkeihin suurin harppauksin.

eResepti eteni rivakasti

Apteekit valmistautuivat eReseptien tuloon hankkimalla tekniset valmiudet, kouluttamalla henkilökuntaansa ja hankkimalla varmennekortit.

Apteekkariliitto julkaisi alkuvuodesta liittymisaikataulun, jonka perusteella apteekit jättivät Kansaneläkelaitokselle liittymishakemuksensa eReseptiin. Ensin näin tekivät Kotkan ja Turun apteekit, muu Suomi seurasi asteittain perässä.

Suurin ponnistus oli saada kaikkien apteekkien farmaseuttiselle henkilökunnalle varmennekortit. Ilman henkilökohtaista varmennekorttia eReseptejä ei voi noutaa Kelan Reseptikeskuksesta. Varmennekortin avulla Reseptikeskus tarkistaa automaattisesti Valviran ylläpitämästä rekisteristä, onko lääkettä toimittavalla henkilöllä farmaseutin tai proviisorin ammatinharjoittamisoikeus.

↑ Apteekkari Anna-Riitta Siira Lappajärven apteekista sai oman varmennekorttinsa Apteekkariliiton Iiro Saloselta Apteekkaripäivillä. Hänen apteekissaan alettiin toimittaa sähköisiä reseptejä vuoden 2012 tammikuussa.

Alkuvuodesta Apteekkariliitto sai Valviralta ja Väestörekisterikeskukselta poikkeusluvan rekisteröidä varmennekortteja. Liiton henkilökunta jakoi yli 430 apteekkarille henkilökohtaiset kortit huhtikuussa Apteekkaripäivillä Helsingissä. Loput noin 170 apteekkaria hakivat korttinsa myöhemmin joko Apteekkariliitosta tai alueellisista eReseptikoulutuksista. Muun farmaseuttisen henkilökunnan noin 5 000 korttia postitettiin suoraan apteekkeihin, joissa apteekkarit jakoivat ne henkilökunnilleen.

Apteekkariliitto helpotti eReseptin käyttöönottoa myös monin muin tavoin. Se julkaisi käyttöönottooppaan, rakensi auditointityökalun ja järjesti verkkokoulutuksia. Apteekkariliitto järjesti yhteensä 25 alueellista käyttöönottokoulutusta paikallisten apteekkariyhdistysten kanssa. Liiton asiantuntijat kävivät luennoimassa koulutuksissa parinkymmenen sairaanhoitopiiriin alueella.

eReseptin käyttöönotto on vähentänyt reseptivääränrennösten määrää ja paperisen arkistoinnin tarvetta apteekeissa. Tietosuojan ja tietoturvan merkitys on korostunut. Sähköinen resepti on tuonut apteekeille myös kustannuksia, sillä ne ovat joutuneet tekemään suuriakin investointeja eReseptin vaatimien uusien laitteiden vuoksi.

Vuoden lopussa lääkkeen voi noutaa sähköisellä reseptillä jo 614 apteekista.

info:

Näin eResepti toimii

SÄHKÖISEN LÄÄKEMÄÄRÄYKSEN saanut asiakas voi noutaa lääkkeensä mistä tahansa apteekista. Hänen kannattaa pitää mukana lääkäriltä saamansa potilasohje ja Kela-kortti asioinnin sujuvoittamiseksi.

Asiakas saa halutessaan lääkäriltä perinteisen paperireseptin. Hän kuitenkin hyötyy eReseptin käytöstä monin tavoin: reseptit säilyvät tallessa, ja lääkitystietoja ja lääkehoito on helpompi hallita, jolloin myös potilasturvallisuus paranee.

Asiakas pääsee kätevästi katsomaan omia reseptitietojaan Kansallisen Terveysarkiston (www.kanta.fi) Omien tietojen katselu -palvelusta pankkitunnuksillaan tai sähköisellä henkilökortilla.

Otsikoissa

Kiitosta asiakkailta

SUOMALAISET OVAT HYVIN TYYTYVÄISIÄ apteekkien palveluun, ilmeni Taloustutkimus Oy:n Apteekkariliitolle helmikuussa tekemästä tutkimuksesta.

Viimeisimpään apteekkikäyntiinsä kertoi olevansa tyytyväinen 96 prosenttia haastatelluista. Kaksi kolmesta haastatellusta oli erittäin tyytyväinen.

Myös apteekkipalveluiden saatavuuteen oltiin tyytyväisiä. Apteekkien määrää piti riittävänä 88 prosenttia ja aukioloaikoja 83 prosenttia haastatelluista. Selvä enemmistö (70 %) katsoi, että apteekkipalvelujen saatavuus on turvattava jatkossakin apteekkien sijoittelua sääntelemällä.

Asiakkaat tekee tyytyväisiksi erityisesti apteekkien palvelualttius, jonka mainitsi spontaanisti 56 prosenttia haastatelluista. Apteekkien palveluista tärkeimpinä asiakkaat pitävät lääkkeiden yhteensopivuuden tarkistamista, lääkeneuvontaa ja Kelan lääkekorvauksen saamista suoraan apteekista lääkeoston yhteydessä.

Tutkimuksen mukaan apteekin henkilökunnan suullisesti antama lääkeneuvonta on asiakkaille tärkein lääkeneuvonnan lähde. Seuraavaksi tärkeimmät ovat lääkärit ja lääkepakkausten pakkausselosteet. Lähes puolet haastatelluista piti apteekin parhaana sijaintipaikkana kauppakeskusta, reilu neljännes asiakkaista asioi mieluiten terveyskeskuksen tai lääkäriaseman yhteydessä sijaitsevassa apteekissa.

Lääkkeet luotettavasti

LÄÄKKEIDEN TOIMITUSVARMUUS APTEEKEISTA on pysynyt erittäin korkealla tasolla lääkkeiden viitehintajärjestelmästä ja lisääntyneistä tuotantohäiriöistä huolimatta, selvisi lääkkeiden toimitusvarmuuskyselystä.

Vuosittain tehtävä tutkimus toteutettiin helmikuussa ja siihen osallistui 86 apteekkia, jotka toimittivat tutkimusviikolla yhteensä yli 88 500 reseptiä.

Apteekit toimittivat reseptilääkkeen asiakkaalleen saman päivän aikana 98,5 prosentin varmuudella. Heti ainakin osan määrätystä lääkkeestä sai mukaansa 98,4 prosentin varmuudella.

Edellisvuosien tapaan suurin syy lääkkeen puuttumiseen oli se, että lääke on apteekissa vähäisen menekin vuoksi määritelty vain tarvittaessa tilattavaksi.

Apteekkariliitto uudisti verkkosivunsa

APTEEKKARILIITTO UUDISTI verkkosivunsa liiton uudistuneen ilmeen mukaisiksi.

Uudelle sivustolle linkitettiin sisältöä myös liiton lehtien (Apteekkari ja Terveydeksi!) verkkopalveluista ja Facebookista.

Etusivulle päivittyvät Apteekkarilehden (Apteekkari.fi) tuoreimmat verkkouutiset, liiton toimitusjohtajan blogi ja Terveydeksi!-lehden verkkouutiset. Sivuilla on myös apteekkien toimintaa ja palveluita esitteleviä videoita.

Sivuston apteekkihaulla liiton jäsenapteekkia voi etsiä nimen, osoitteen tai jonkin muun hakukriteerin perusteella. Apteekkihaun avulla selviää myös, mitkä apteekit tarjoavat mitäkin erityispalveluita, ja millä kielillä kotimaisten kielten lisäksi apteekissa voi asioida. Suomen kieltä taitamattomia palvelee suppea englanninkielinen sivusto.

Vuoden opetusapteekki

VUODEN OPETUSAPTEEKIKSI valittiin Varkauden Vanha apteekki.

Valinnan tehneen työryhmän mukaan Varkauden Vanhassa apteekissa oppilailla on mahdollisuus tutustua monipuolisesti apteekin toimintaan, harjoittelujaksot on hyvin suunniteltu ja oppimista seurataan palautekeskusteluin.

Vuoden opetusapteekki -tunnustuspalkinto myönnetään opiskelijapalautteen perusteella apteekille, jossa farmaseutin ja proviisorin opintoihin kuuluva apteekkiharjoittelu on järjestetty esimerkillisellä tavalla. Palkinto on jaettu vuodesta 1992 lähtien.

Vuoden opetusapteekki -palkinto luovutettiin Farmasian Päivillä apteekkari Kirsi Puuruselle (oik.), opetuksesta vastaavalle proviisori Tarja Niskaselle ja apteekin farmaseuteille Teija Tuoviselle ja Terhi Korhoselle.

info:

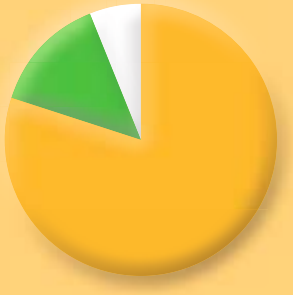

APTEEKKIEN MYYNNIN JAKAUTUMINEN 2011

Reseptilääkkeet	80 %
Itsehoitolääkkeet	14 %
Muu myynti	6 %

lähde: Apteekkariliitto

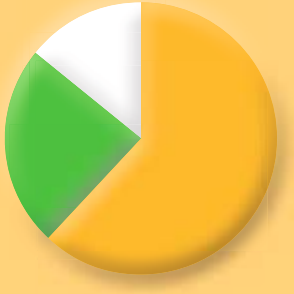

LÄÄKE-EURON JAKAUTUMINEN 2011 (ennuste)

Lääketehdas ja tukkukauppa	62 %
Apteekki	24 %
Valtio	14 %

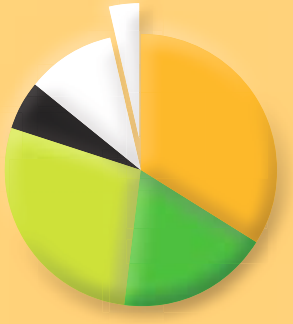

TERVEYDENHUOLLON KOKONAISMENOT 2010

Erikoissairaanhoito	34 %
Perusterveydenhuolto*	18 %
Muut menot	28 %
Suun terveydenhuolto	6 %
Avohoidon lääkkeet	14 %

* poislukien työterveys-, opiskelu- ja hammashuolto

Terveydenhuollon kokonaismenot käyvin hinnoin olivat vuonna 2010 yhteensä 16,017 miljardia euroa (8,9 % bkt:stä) eli noin 2 986 euroa/asukas. Maanlaajuisen apteekkiverkoston ylläpitoon kului vain noin 3,4 % kokonaismenoista.

lähde: THL ja Apteekkariliitto

Otsikoissa

Apteekit parhaita asiakaspalvelussa

SUOMALAISET KOKEVAT saavansa apteekeista selvästi parempaa asiakaspalvelua kuin päivittäistavarakaupasta, ilmeni syksyllä julkaistusta EPSI Rating -selvityksestä.

Valtakunnallisen ja riippumattoman tutkimuksen mukaan apteekeilla on Suomen tyytyväisimmät ja uskollisimmat asiakkaat. Apteekkien valtteja ovat sijainti, aukioloajat sekä ystävällinen ja ammattitaitoinen palvelu.

Apteekkitoimiala sai asiakastyytyväisyydestä 81,4 indeksipistettä sadasta, päivittäistavarakauppa jäi 74 pisteeseen. Suomen apteekkien saama tyytyväisyysluku on kansainvälisestikin korkea, esimerkiksi Ruotsissa vastaava luku on 71,7.

EPSI Rating -tutkimukseen haastateltiin satunnaisotannalla vajaat 2 000 suomalaista ympäri Suomen. Tutkimus oli osa Euroopan laajuista EPSI Rating (Extended Performance Satisfaction Index) -ohjelmaa. EPSI on eurooppalainen analyysimenetelmä, jota käytetään EU-komission aloitteesta useissa Euroopan maissa.

Terveydeksi!-lehti piti lukijansa

LEHTIEN LUKIJAMÄÄRÄT olivat Kansallisen Mediatutkimuksen mukaan laskussa. Tämä ei kuitenkaan juuri näkynyt Terveydeksi!-lehden lukijamäärässä, joka säilyi lähes ennallaan.

Terveydeksi!-lehti oli 1 217 000 lukijallaan Suomen neljänneksi luetuin lehti Pirkan, Yhteishyvän ja OP Pohjola -lehden jälkeen. Ensimmäistä kertaa myös Helsingin Sanomien Kuukausiliite jäi lukijamäärässä Terveydeksi!-lehden taakse.

Terveydeksi!-lehti on jaossa Apteekkariliiton jäsenapteekeissa eli lähes kaikissa Suomen apteekeissa. Se ilmestyy neljä kertaa vuodessa, ja sitä voi lukea myös digilehtenä verkossa osoitteessa www.terveydeksi.fi.

EU-komissio perääntyi

EU:N KOMISSIO lopetti kaikki apteekkien omistamista ja perustamista koskeneet prosessinsa, joita se ehti käynnistää useita EU-maita vastaan.

Komission käynnistämät prosessit (infringement proceedings) koskivat Itävaltaa, Bulgariaa, Kyprosta, Ranskaa, Italiaa, Saksaa, Kreikkaa, Portugalia ja Espanjaa. Komission mielestä näissä maissa kansallinen lainsäädäntö rajoittaa liiaksi apteekkien omistamista ja perustamista.

Komission päätös luopua kaikista apteekkialaa koskeneista prosesseista perustui kahteen aiempaan EY-tuomioistuimen päätökseen, jossa tuomioistuin katsoi apteekkien omistus- ja perustamisrajoitusten olevan oikeutettuja, kun niille on kansanterveydelliset perusteet.

– Komission päätös osoittaa oikeaksi näkemyksemme, jonka mukaan jäsenmailla tulee olla oikeus säännellä apteekkisektoriaan niin, että se parhaiten palvelee kunkin maan kansalaisten tarpeita. Käynnissä olleet prosessit ovat aiheuttaneet epävarmuutta ja epävakautta apteekkisektorilla viimeiset kuusi vuotta, Euroopan Unionin apteekkijärjestön (PGEU) pääsihteeri **John Chave** kommentoi päätöstä.

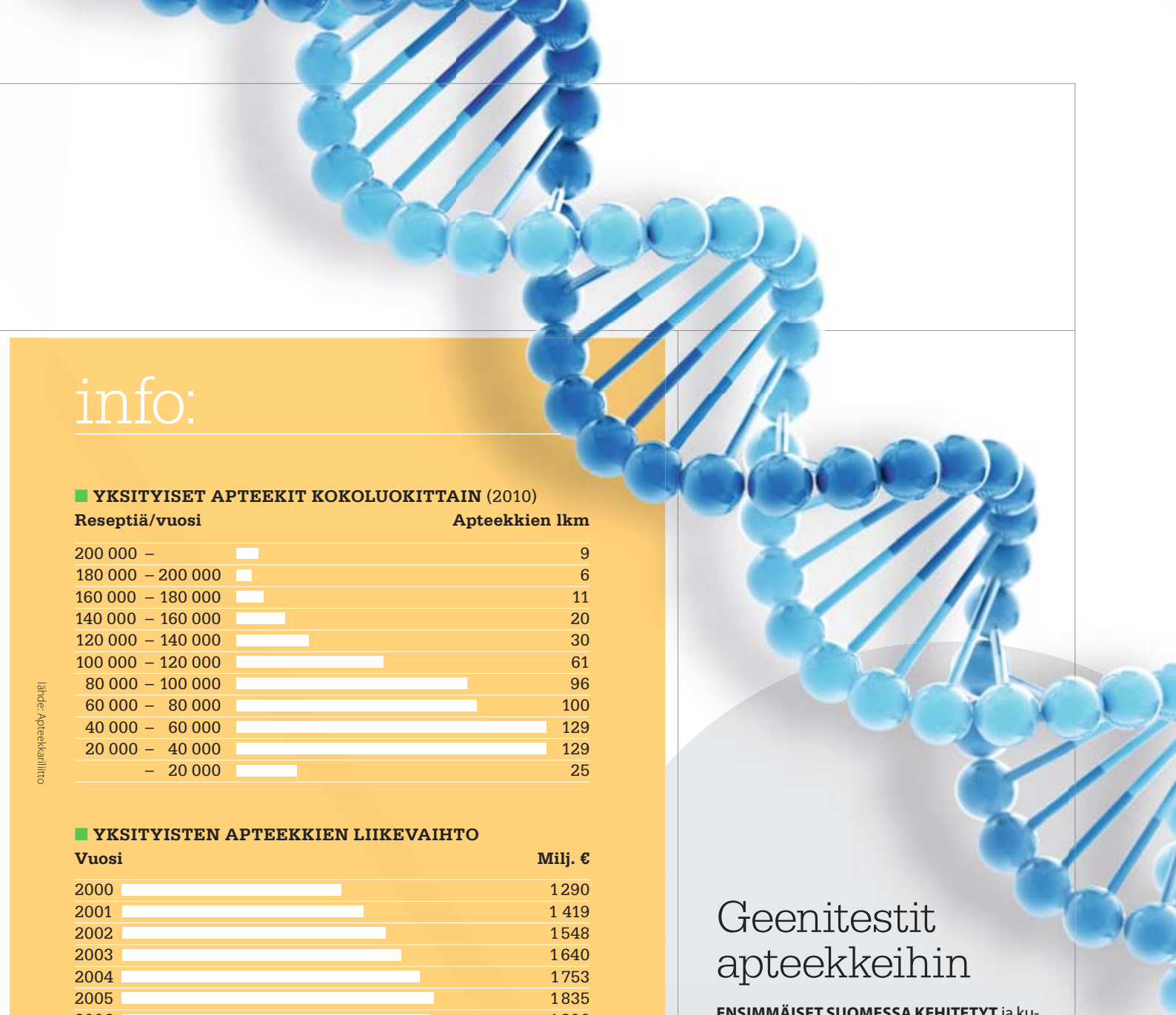

info:

YKSITYISET APTEEKIT KOKOLUOKITTAIN (2010)

Reseptiä/vuosi	Apteekkien lkm
200 000 –	9
180 000 – 200 000	6
160 000 – 180 000	11
140 000 – 160 000	20
120 000 – 140 000	30
100 000 – 120 000	61
80 000 – 100 000	96
60 000 – 80 000	100
40 000 – 60 000	129
20 000 – 40 000	129
– 20 000	25

lähde: Apteekkarilitto

YKSITYISTEN APTEEKKIEN LIIKEVAIHTO

Vuosi	Milj. €
2000	1 290
2001	1 419
2002	1 548
2003	1 640
2004	1 753
2005	1 835
2006	1 806
2007	1 897
2008	2 038
2009	2 041
2010	2 026
2011 arvio	2 052

lähde: Apteekkarilitto

APTEEKKIEN HENKILÖKUNTA (31.12.)

Luvut sisältävät myös yliopistojen apteekkien työntekijät

	2007	2008	2009	2010	2011
Apteekkarit	590	582	594	594	585
Proviisorit	816	807	802	813	780
Farmaseutit	3 839	3 830	3 844	3 840	3 635
Tekniset	3 060	3 070	3 071	3 032	3 456
Yhteensä	8 305	8 289	8 311	8 279	8 456

lähde: Apteekkarilitto

Geenitestit apteekkeihin

ENSIMMÄISET SUOMESSA KEHITETYT ja kuluttajille tarkoitetut geenitestit, joilla tutkitaan alttiutta laktoosi-intoleranssiin ja laskimotukokseen, tulivat myyntiin muutamissa apteekeissa. Suomalaisista noin 200 000:lla on geneettinen laskimotukosriski ja 900 000:lla laktoosi-intoleranssi.

Noin sadan euron hintaiset testipaketit ostetaan apteekeista, näyte otetaan kotona pyöräyttämällä posken sisäpintaa pumpulipuikolla, minkä jälkeen näyte postitetaan. Kirjallinen vastaus saapuu kotiin noin kahden viikon kuluttua.

Näin toimii apteekkij

1 Apteekkilupa

Apteekkiliikettä voi Suomessa harjoittaa vain Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea) myöntämällä apteekkiluvalla. Apteekkiluvan tultua avoimeksi Fimea julistaa sen haettavaksi ja myöntää luvan hakijoista ansioituneemmalle.

Fimea päättää myös uusien apteekkien ja sivuapteekkien perustamisesta tarveharkinnan perusteella. Apteekkiluvan saajan pitää olla Euroopan talousalueen jäsenmaan kansalainen ja laillistettu proviisori.

Apteekkilupa myönnetään tietylle sijaintialueelle, joka on tavallisimmin kunta. Kaupungeissa voi olla useita apteekkialueita. Apteekit voivat sijoittua sijaintialueellaan vapaasti, vaikkapa toistensa naapureiksi. Sivuapteekkien sijaintia säädellään tarkemmin.

Apteekkarilla voi olla kerrallaan korkeintaan yksi apteekkilupa ja kolme sivuapteekkilupaa. Apteekkari voi myös Fimean luvalla perustaa palvelupisteitä sijaintialueensa tai naapurikunnan haja-asutusalueelle tai kyläkeskukseen. Palvelupiste voidaan perustaa vain alueille, joilla ei ole toimintaedellytyksiä apteekille tai sivuapteekille.

Sivuapteekki voidaan itsenäistää Fimean päätöksellä. Apteekkiketjut eivät siten ole Suomessa mahdollisia.

Apteekkilupa on henkilökohtainen, eikä sitä voi myydä tai vuokrata. Apteekkari on sekä ammatillisesti että taloudellisesti vastuussa apteekistaan. Apteekkilupa päättyy apteekkarin täyttäessä 68 vuotta.

Apteekkilupaan liittyy useita velvoitteita. Tärkein niistä on lääkkeiden saatavuudesta huolehtiminen.

LÄHES JOKA KUNNASSA ON VÄHINTÄÄN YKSI APTEEKKI

Suomessa on yhteensä 816 apteekkia.

● Kunnat, joissa on vähintään 1 apteekki

● Kunnat, joissa ei ole apteekkia

(kuntajako 2012)

APTEEKKIEN JA SIVUAPTEEKKIEN MÄÄRÄ (31.12.)

Sisältää yliopistojen apteekit

	1970	1980	1990	2000	2010	2011
Apteekit	561	564	576	595	618	621
Sivuapteekit	97	126	173	201	194	195
Yhteensä	658	690	749	796	812	816

lähde: Apteekkariliitto

järjestelmä

info:

lähde: Apteekkarilitto

KESKIARVOAPTEEKKI 2011

Liikevaihto:	noin 3,3 milj. €
Reseptiä/vuosi:	73 500 kpl
Apteekkimaksua valtiolle:	noin 193 000 € (noin 6 % liikevaihdosta)
Henkilökunta: (sis. osa-aikaiset)	11 (apteekkari, proviisori, 5 farmaseuttia, 4 teknistä)

APTEEKKIEN TOIMITTAMAT RESEPTIT (milj. kpl)

2006	2007	2008	2009	2010	2011
43,4	45,6	47,9	48,6	50,0	51,0

LÄÄKKEEN VÄHITTÄISHINTA APTEEKISSA

Valtioneuvoston asetus lääketaksasta 11.12.2002

Tukkuhinta (€)	Lääkkeen vähittäishinta apteekissa (€)
0 – 9,25	1,5 x tukkuhinta + 0,50 € + alv 9 %
9,26 – 46,25	1,4 x tukkuhinta + 1,43 € + alv 9 %
46,26 – 100,91	1,3 x tukkuhinta + 6,05 € + alv 9 %
100,92 – 420,47	1,2 x tukkuhinta + 16,15 € + alv 9 %
420,48 –	1,125 x tukkuhinta + 47,68 € + alv 9%

APTEEKKIMAKSU VALTIOLLE

Apteekkimaksulain muutos 1 334/16.12.2011

Apteekin vuosiliikevaihto (€)	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajalla (€)	Maksuprosentti alarajan ylittävästä liikevaihdosta
871 393 – 1 016 139	0	6,00 %
1 016 139 – 1 306 607	8 685	7,00 %
1 306 607 – 1 596 749	29 018	8,00 %
1 596 749 – 2 033 572	52 229	9,00 %
2 033 572 – 2 613 212	91 543	9,50 %
2 613 212 – 3 194 464	146 609	10,00 %
3 194 464 – 3 775 394	204 734	10,25 %
3 775 394 – 4 792 503	264 279	10,50 %
4 792 503 – 6 243 857	371 076	10,75 %
6 243 857 –	527 096	11,00 %

2

Lääketaksa

Lääkkeiden hinnat ovat kaikissa apteekeissa samat, sillä valtioneuvosto päättää lääkkeiden vähittäishinnat lääketaksa-asetuksella. Lääketaksa määrittelee lääkkeen vähittäishinnan valtakunnallisesti käytössä olevan tukkuhinnan perusteella (ks. taulukko).

Tukkuhinta on kaikille apteekeille sama, eivätkä lääkkeiden ostoalennukset ole apteekeille sallittuja.

Lääketaksa on degressiivinen, eli apteekin myyntikate suhteellisesti pienenee lääkkeen tukkuhinnan noustessa.

3

Apteekkimaksu

Apteekkien talouteen vaikuttaa keskeisesti myös veronluonteinen apteekkimaksu, jonka apteekit maksavat valtiolle. Apteekkimaksu tuottaa valtiolle noin 120 miljoonaa euroa vuodessa.

Apteekkimaksulla säädellään erikokoisten apteekkien suhteellista kannattavuutta lääkkeiden hintojen ollessa kaikissa apteekeissa samat.

Apteekkimaksun suuruus perustuu liikevaihtoon ja se on progressiivinen (0–11 % liikevaihdosta). Kaikkein pienimmät apteekit eivät maksa apteekkimaksua lainkaan (ks. taulukko). Apteekkimaksua maksetaan pääasiassa vain lääkemyynnistä väestölle.

Apteekkimaksu johtaa siihen, että samanhintaisesta lääkkeestä pieni apteekki saa vähän suuremman katteen kuin iso apteekki.

Apteekkariliiton yhtiöt

PharmaService Oy

PHARMASERVICE TUOTTAA apteekeille lääkkeiden koneellisen annosjakelun tukipalveluita sekä valmistuttaa tiettyjä ravintolisävalmisteita apteekkien myyntiin.

Yhtiö valmisti lähes 300 apteekin annosjakelupussit toimitettaviksi edelleen apteekkien asiakkaille. Suurin osa palvelun piirissä olevista asiakkaista on useita lääkkeitä käyttäviä monisairaita kotisairaanhoidon potilaita tai palvelutalojen asukkaita.

Annosjakelupalvelu lisää potilasturvallisuutta, sillä palveluun sisältyy asiakkaan lääkityksen tarkistus. Yhtiössä tehdyn selvityksen mukaan interaktiotarkistus koneellisessa annosjakelussa voi ehkäistä vakavia haittoja ja parantaa huomattavasti potilasturvallisuutta.

Apteekeille lisättiin vaihtoehtoja annosjakelupussien tilaamiseen, kun tilausliittymä Timon rinnalle otettiin käyttöön apteekkiohjelmistoihin yhteensopivat tilaustavat.

Lisäksi otettiin käyttöön uusi laadukkaampi annospussimateriaali ja uusi annospussinauhan säilytyskotelo.

Annosjakelun kapasiteetti ja toimintavarmuus vastasivat hyvin kasvavaa asiakas- ja apteekkimäärää, ja yhtiön taloudellinen tilanne parani.

Yhtiön 10-vuotisjuhlia vietettiin lokakuussa avointen ovien, annosjakeluseminaarin ja juhlavastaanoton merkeissä.

Perustettu: 2001
Omistus: Apteekkariliitto 51 %, Orion 49 %
Liikevaihto 2011: 3,6 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 48
Toimitusjohtaja: Risto Suominen

Pharmadata Oy

PHARMADATA TUOTTAA apteekeille tietojärjestelmiä ja tietoliikenneratkaisuja. Sen tuotteita ovat Salix, Procuro, Presto, Proselecta, pd3 ja Apteekkiverkko. Pharmadata tarjoaa myös konsultointia ja koulutusta.

Salix-järjestelmää käyttää yli 460 apteekkitoimipistettä Suomessa. Salix on helppokäyttöinen, ja siinä on hyvin toimiva eResepti-ominaisuus.

Apteekkiverkon palvelutoimittaja kilpailutettiin ja apteekkien palomuurit vaihdettiin uusiin kevään 2011 aikana. Palomuurien kahdennus ja langaton varayhteys tuotteistettiin, ja se on nyt Soneran tietoliikenneyhteyttä käyttävien apteekkien tilattavissa.

Yhtiön pd3-apteekkijärjestelmä on ensimmäinen keskitetty uuden sukupolven tietojärjestelmä, joka poistaa apteekeista turhat tietojärjestelmätehtävät, kuten varmistukset ja ohjelmistopäivitykset. Järjestelmän pilotointi aloitettiin myös toisessa apteekissa.

Salix- ja pd-tuotteet (Procuro, Presto ja Proselecta) ovat varteenotettava vaihtoehto apteekkien kehittäessä toimintojaan. Jatkossa pd-tuotteet toimivat myös pd3-järjestelmässä.

Perustettu: 1989
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2011: 6,6 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 20
Toimitusjohtaja: Jukka Litmanen

← PharmaServicen toimitusjohtaja Risto Suominen esitteli tiedotustilaisuudessa lokakuussa uutta, entistä helppokäyttöisempää annospussimateriaalia ja pussinauhan säilytykseen tarkoitettua kätevää kartonkikoteloa.

Apteekkariliiton yhtiöt täydentävät liiton palveluvalikoimaa apteekeille. PharmaService täytti 10 vuotta ja Medifonin uudistaminen käynnistyi.

↑ Medifonin uusi toimitusjohtaja Mika Flink aloitti Medifonin uudistamisen.

Oy Medifon Ab

MEDIFON on apteekkien erikoistarvikkeiden ja yleisten kauppatavaroiden tukkukauppa. Yhtiö toimii myös maahantuojana.

Medifonin tuotevalikoimiin kuuluu noin 400 tuotetta. Tärkeimmät tuoteryhmät ovat termosignatuurit, kassit, kuumemittarit, jalkojenhoitotuotteet ja sidetarvikkeet. Suurin osa yhtiön tuotteista jaellaan lääkejakelija Tamron kautta.

Medifon.fi-verkkosivut sisältävät tuotetiedot kaikista yhtiön valikoimissa olevista tuotteista ja verkkokaupan kautta apteekit voivat myös tilata myyntivalikoiman tuotteita.

Vuoden 2011 lopulla yhtiössä aloitettiin liiketoiminnan muutosprosessi, joka toteutetaan vuoden 2012 aikana. Muutosprosessin myötä Medifonin toiminta muuttuu voimakkaasti, jotta se pystyy vastaamaan paremmin markkinaympäristön muutoksiin sekä luomaan enemmän lisäarvoa Apteekkariliiton jäsenapteekeille.

Perustettu: 1981
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2011: 2,9 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 6
Toimitusjohtaja: Mika Flink

PharmaPress Oy

PHARMAPRESS on viestintä- ja kustannusyhtiö, joka tuottaa Apteekkariliitolle ja liiton jäsenille viestintäpalveluita. Apteekkarilehden ja Terveydeksi!-asiakaslehden lisäksi yhtiö toimittaa ja kustantaa kirjoja, oppaita ja muita painotuotteita.

Vuoden 2011 uudet painotuotteet olivat Apteekkikalenteri 2011–12 ja Apteekinhoidon käsikirja 2011.

Yhtiö kehitti Terveydeksi!- ja Apteekkarilehteä ja lehtien sähköisiä palveluita. Molemmilla lehdillä on aktiivisesti päivittyvät verkkosivut ja sähköinen uutiskirje. Terveydeksi!-lehti on myös Facebookissa.

Apteekkaripäivien näyttelyn yhtiö järjesti huhtikuussa Marina Congress Centerissä Helsingissä.

Perustettu: 1997
Omistus: Apteekkariliitto 100 %
Liikevaihto 2011: 1,3 miljoonaa euroa
Henkilökunta: 3 + 2 (oto)
Toimitusjohtaja: Erkki Kostiainen

Suomen Apteekkariliiton hallitus 2011

RIITTA ANDERSIN	pj	Turengin apteekki	2
TAPIO RYTILÄ	1. vpj	Hollolan apteekki	1
MARJA RITALA	2. vpj	Kangasalan apteekki	3

RIIKKA AAHE	Apteekki Medena, Helsinki	5
RISTO KANERVA	Turun Humaliston apteekki	11
EIJA KARI	Vesannon apteekki	4
SINIKKA KESSELI-PULKKINEN	Pohjan apteekki	14
LEENA KOLJONEN	Tohmajärven apteekki	(ei kuvassa)
KAI NIEMINEN	Järvenpään Farma apteekki	(ei kuvassa)
HEINO PERNILÄ	Laitilan Uusi apteekki	(ei kuvassa)
KIRSI PIETILÄ	Helsingin Malmin apteekki	10
MERJA POIKALA	Elimäen apteekki	12
TERTTU PUURUNEN	Hyrynsalmen apteekki	7
EILA TERVOLA	Tampereen Tesoman apteekki	(ei kuvassa)
OLLI SILLANTAKA	Hankasalmen apteekki	6
TAPIO SUNDELL	Pietarsaaren Medi-apteekki	9
MINNA JAANSON	*Kai Niemisen varajäsen*	8
EIJA KUUSELA	*Eila Tervolan varajäsen*	13

Lisätietoja asiantuntijoiltamme

ILKKA OKSALA
toimitusjohtaja; yleisjohto ja liiton toiminnan koordinointi, kansainväliset yhteydet

09 2287 1300,
050 301 8590

SIRPA PEURA
farmaseuttinen johtaja; farmaseuttisten asioiden valmistelun ohjaus ja suunnittelu, Kela-asiat, työpaikkakassat, annosjakelupalvelu

09 2287 1400,
050 567 9005

ERKKI KOSTIAINEN
viestintäjohtaja; viestinnän koordinointi, mediasuhteet, verkkopalvelut, Apteekkarilehden päätoimittaja, PharmaPress Oy:n toimitusjohtaja

09 2287 1225,
050 566 8188

ILKKA HARJULA
talous- ja hallintojohtaja; apteekkitalouteen liittyvät tehtävät, liiton ja liiton yhtiöiden talous- ja hallinto-asiat sekä järjestöasiat, hallituksen sihteeri

09 2287 1302,
050 538 4458

MONNA APAJALAHTI-MARKKULA
talousasiantuntija; edunvalvonnan talousanalyysit, talousvaliokunnan sihteeri

09 2287 1306,
050 383 3771

ARI JANSEN
kehittämispäällikkö; tuotetiedostojen vastuuproviisori, apteekkien tietotekniikka

09 2287 1200,
040 551 5578

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa etunimi.sukunimi@apteekkariliitto.fi

TIINA KUOSA
toimituspäällikkö (PharmaPress Oy); Apteekkarilehden tuotantoon liittyvät tehtävät

09 2287 1307,
050 338 9034

TONI RELANDER
asiantuntija-proviisori; apteekkien verkkopalveluportaali, sähköinen resepti (eResepti), lääkevalmisteiden tiedosto

09 2287 1408,
050 324 0707

JOHANNA SALIMÄKI
asiantuntija-proviisori; lääkeinformaatio, Tietotippa-tietokanta, apteekkien astmaohjelma, savuttomuustyö

09 2287 1403,
050 331 4521

IIRO SALONEN
asiantuntija-proviisori; eResepti, koulutus- ja työvoima-asiat, laatuasiat, apteekkien sydänohjelma, koulutusvaliokunnan sihteeri

09 2287 1404,
041 436 1517

MINNA SVENSK
viestintäproviisori (PharmaPress Oy); viestintäpalveluiden tuotantoon liittyvät tehtävät, Terveydeksi!-lehden päätoimittaja, lehtien toimitusneuvoston sihteeri

09 2287 1208,
040 513 2823

TUULA TEINILÄ
asiantuntija-proviisori; lääkeinformaatio, Tietotippa-tietokanta, itsehoitosuositukset, apteekkien diabetesohjelma, farmaseuttisen valiokunnan sihteeri

09 2287 1405,
040 531 3728

Apteekkariliitto
Apotekareförbundet

Suomen Apteekkariliitto – Finlands Apotekareförbund ry
Pieni Roobertinkatu 14, 00120 Helsinki, 09 228 711/vaihde
info@apteekkariliitto.fi, www.apteekkariliitto.fi